

ПИТАННЯ ІНДИКАТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ПІСЛЯПРИВАТИЗАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

М. І. Сухотеріна, Одеський національний політехнічний університет

У статті на підставі аналізування існуючої нормативної бази розглядаються індикатори, за якими можна проводити моніторинг фінансово-економічного стану підприємств у тому числі у післяприватизаційний період.

Ключові слова: моніторинг, індикатори, після приватизації, фінансово-економічний стан, промислові підприємства

Постановка проблеми. Однією з найважливіших проблем післяприватизаційного розвитку підприємств України є налагодження систематичного зовнішнього моніторингу фінансово-господарського стану як основного засобу досягнення високоефективної діяльності. Актуальність проведення зовнішнього моніторингу впливає з необхідності адаптації українських підприємств до діяльності в умовах ринку та виробництва конкурентноспроможної продукції. Моніторинг фінансово-господарського стану підприємств у післяприватизаційний період здійснюється на предмет виявлення резервів підвищення ефективності виробництва, своєчасного виявлення формування незадовільної структури балансу для вжиття заходів щодо запобігання банкрутства підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання моніторингу діяльності підприємств досліджуються вітчизняними науковцями В.К. Галіцин [1], В.П. Мартиненко, [2] В.М. Бондаренко [3] С.В. Домрачев [4] Н.Ю. Іванова, Н.М. Соколова [5] та інш. Дослідники зазначають, під моніторингом слід розуміти методику і систему безперервного спостереження за параметрами життєздатності підприємства. Результати моніторингу дозволяють вносити певні корективи в управління підприємством і підвищувати його ефективність та конкурентноспроможність

Викладення основного матеріалу дослідження. Однією з ключових проблем проведення моніторингу є проблема індикаторів. Більшість дослідників вказують на те, що вироблення індикаторів це складне питання яке залежить від багатьох факторів.

Існують різні підходи до індикаторів проведення моніторингу діяльності підприємств. Так, індикатори фінансово-господарського стану підприємств, зокрема фінансові, виробничі та інвестиційні аспекти їх діяльності містяться у Наказі Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» [6] та у Наказі Міністерства економіки України від 26.10.2010 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з

приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» [7].

У другому розділі Наказу про інформаційно-організаційне забезпечення проведення аналізу вказано, що основними джерелами інформації для проведення аналізу є: установчі документи підприємства (засновницький договір, статут), а також довідка про включення до ЄДРПОУ, свідоцтво про державну реєстрацію, реєстр власників акцій (за наявності); баланс підприємства (форма № 1, для суб'єктів малого підприємництва - форма № 1-м); звіт про фінансові результати (форма № 2, для суб'єктів малого підприємництва - форма № 2-м); звіт про рух грошових коштів (форма № 3); звіт про власний капітал (форма № 4); примітки до річної фінансової звітності (форма № 5); звіт про наявність та рух основних фондів, амортизацію (знос) (форма № 11-ОЗ); обстеження технологічних інновацій промислового підприємства (форма № 1-інновація); звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість (форма № 1-Б); звіт з праці (форма № 1-ПВ); звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці (форма № 1-ПВ (умови праці)); звіт про використання робочого часу (форма № 3-ПВ); звіт про виробництво промислової продукції (форма № 1П-НПП); інша інформація, необхідна для проведення аналізу та виявлення резервів виробництва.

Для проведення моніторингу потрібна загальна інформація про підприємство: найменування підприємства, дату його утворення, підпорядкованість, вид економічної діяльності, форма власності (частка державної власності), організаційно-правова форма господарювання, статус, а також відомості про керівництво підприємства.

Здійснюється оцінка фінансового стану підприємства та оцінка змін фінансового стану. За результатами аналізу показників складається висновок про спрямованість змін та їх вплив на стан платоспроможності підприємства.

Аналіз фінансових факторів, що призвели до неплатоспроможності, та визначення можливості санації підприємства

Аналіз необоротних активів. Під час аналізу необоротних активів підприємства з'ясується відповідність суми статті балансу "Необоротні активи" підприємства галузевим особливостям.

Проводиться горизонтальний та вертикаль-

ний аналіз необоротних активів підприємства. Горизонтальний фінансовий аналіз проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу. Розраховуються абсолютні та відносні зміни, темпи зростання (приросту) окремих показників (доходу, витрат, активів тощо) за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їх змін.

Вертикальний фінансовий аналіз використовується для дослідження структури засобів і джерел їх утворення шляхом визначення питомої ваги окремих статей у підсумкових даних та оцінювання цих змін.

Проводиться аналіз стану основних засобів підприємства" і робиться висновок про розмір та стан необоротних активів підприємства. У разі коли загальна вартість необоротних активів підприємства становить у структурі балансу понад 50 відсотків, здійснюється ринкова оцінка основних засобів та нематеріальних активів, вартість яких перевищує один відсоток загальної вартості таких активів.

Аналізується структура основних фондів за видами діяльності, тобто обґрунтовується належність складу основних фондів до основного виду діяльності підприємства, найбільша частка всіх його основних фондів, а основні фонди - залежно від строку їх служби.

За результатами аналізу строку служби обладнання підприємства робиться висновок, яка група основних фондів застаріла; обґрунтовується доцільність використання цих фондів або приймається рішення про їх реалізацію з метою залучення отриманих коштів до інших видів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Для узагальнення використання виробничого апарату підприємства здійснюється аналіз його виробничих потужностей, які характеризуються такими показниками: середньорічна виробнича потужність підприємства в цілому (у вартісному виразі), у тому числі щодо основних видів продукції; використання середньорічної виробничої потужності, у тому числі щодо основних видів продукції.

Проводиться горизонтальний та вертикальний аналіз оборотних активів підприємства. Ефективність роботи підприємства визначається швидкістю обороту оборотних засобів: чим більша швидкість, тим ефективніше працює підприємство.

Таким чином, у разі збільшення розміру оборотних засобів можна зробити висновок не тільки про зростання обсягів виробництва або цін на товарно-матеріальні запаси, але і про зменшення швидкості обороту оборотних засобів підприємства.

При збільшенні розміру запасів підприємства необхідно проаналізувати, у зв'язку з чим це сталося: тобто, чи не виводяться активи з виробни-

чого обороту, що, у свою чергу, призводить до збільшення кредиторської заборгованості та погіршення фінансового стану підприємства.

Крім того, аналізуються зміни в розмірі та структурі дебіторської заборгованості та запасів підприємства.

У разі необґрунтованого збільшення цього показника робиться висновок про те, що підприємство кредитує своїх покупців (не отримує грошових коштів за реалізовану продукцію), використовуючи кредити банків для здійснення своєї фінансово-господарської діяльності, що, у свою чергу, призводить до збільшення кредиторської заборгованості та погіршення платоспроможності підприємства.

Зростання запасів, непропорційне зростанню доходів, може свідчити про уповільнення їх обороту, відволікання фінансових ресурсів і погіршення фінансового стану підприємства. За таких умов доцільно проаналізувати причини надлишкового накопичення запасів та збільшення обсягів незавершеного виробництва, залишків готової продукції, відволікання активів з виробничого обороту.

Важливим є аналіз власних оборотних засобів. Власні оборотні засоби (різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями) є тією частиною оборотних активів, яка фінансується за рахунок власних коштів та короткострокових (поточних) зобов'язань. У разі коли підприємство має власні оборотні засоби, воно в змозі не лише сплатити свої поточні борги, але й розширити сферу своєї діяльності. Під час аналізу визначаються причини зменшення або збільшення значення власних оборотних засобів з метою подальшого виявлення впливу цих змін на маневреність власних оборотних засобів, яка характеризує частку запасів у розмірі власних оборотних засобів.

Наступний індикатор моніторингу це аналіз структури грошових потоків підприємства. Інформація про рух грошових коштів підприємства використовується для оцінки можливості залучення та використання грошових коштів для фінансування підприємства і використання ним фінансових ресурсів. Загальна оцінка якості управління підприємством визначається за результатами аналізу руху грошових коштів щодо надходжень та видатків за трьома основними категоріями: від операційної діяльності; від інвестиційної діяльності; від фінансової діяльності.

За результатами аналізу можна зробити висновок про якість управління підприємством.

"добре" - якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної діяльності має позитивне значення, а від інвестиційної та фінансової - від'ємне.

"норма" - якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної та фінансової діяльності має позитивне значення, а від інвестиційної - від'ємне.

д'ємне.

"криза" - якщо за звітний період чистий рух коштів від операційної діяльності має від'ємне значення, а від інвестиційної та фінансової - позитивне.

Ще один індикатор це аналіз формування власного капіталу. Під час аналізу власного капіталу підприємства звертається увага на співвідношення коефіцієнтів надходження та вибуття. Перевага величини коефіцієнта надходження порівняно з величиною вибуття свідчить про накопичення власного капіталу. Проводиться поглиблений аналіз дебіторської заборгованості (аналіз структури, тенденцій та аналітичних показників). Визначається дебіторська заборгованість, установлюється її обґрунтованість та строки виникнення; виявляється нормальна та невикористана дебіторська заборгованість; установлюється ймовірність стягнення такої заборгованості та аналізуються заходи, які вживалися при її стягненні; аналізується облікова політика підприємства щодо створення резерву сумнівних боргів, визначається, чи відповідає вона нормам чинного законодавства, та з'ясовується, чи враховує підприємство ці норми під час нарахування резерву сумнівних боргів.

На фінансовий стан підприємства впливає не наявність дебіторської заборгованості, а її розмір, рух і форма, тобто причини, у зв'язку з якими вона виникла.

Розрізняється нормальна та невикористана заборгованість. Невикористана заборгованість - заборгованість щодо претензій, відшкодування матеріальної шкоди. Ця заборгованість являє собою форму незаконного відволікання оборотних коштів і порушення фінансової дисципліни. Для більш наочної картини необхідно згрупувати дебіторську заборгованість за строками її виникнення та проаналізувати, у зв'язку з чим утворилась довгострокова дебіторська заборгованість, а також з'ясувати, чи існує ймовірність її сплати.

Досліджується динаміка загальної суми заборгованості протягом періоду, що аналізується. У разі збільшення її розміру аналізуються заходи, ужиті керівництвом підприємства щодо стягнення дебіторської заборгованості (повнота та своєчасність проведеної претензійної роботи). У разі зменшення - з'ясовується, яким чином погашена ця заборгованість: грошовими коштами, за рахунок взаємозаліку чи списання (при цьому вказуються причини списання).

Робиться аналіз простроченої дебіторської заборгованості залежно від видів її виникнення. На підставі даних обґрунтовується розмір простроченої дебіторської заборгованості, визначаються етапи, на яких виник найбільший розмір цієї заборгованості (за допомогою вертикального аналізу таблиці); з'ясовується, яка з видів заборгованості є найбільш простроченою (горизонтальний аналіз показників таблиці).

Аналізується структура простроченої дебіторської заборгованості, а саме: виділяється безнадійна заборгованість (відсутні первинні документи, підприємства-дебітори ліквідовані та виключені з ЄДРПОУ тощо) і та, що належить списанню у зв'язку зі спливом строків позовної давності.

Важливим є аналіз кредиторської заборгованості. Джерелом інформації для здійснення аналізу кредиторської заборгованості є третій і четвертий розділи пасиву балансу підприємства. У ході аналізу оцінюються: структура поточної кредиторської заборгованості; наявність та характер простроченої кредиторської заборгованості, існування якої призводить до застосування відповідних фінансових санкцій до підприємства; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги за строками її виникнення, а також підстави її виникнення. Слід проводити аналіз господарських договорів, виконання яких призвело до збільшення кредиторської заборгованості, на предмет доцільності їх укладення відповідно до основного виду діяльності підприємства, а також умови їх виконання.

Показовим індикатором є аналіз прибутковості підприємства. Прибутковість підприємства оцінюється наявністю і розмірами прибутку від основної реалізації та чистого прибутку, а також показниками рентабельності.

У ході аналізу з'ясовуються: величина чистого прибутку, на яку змінився рівень прибутку від реалізації; тенденції зміни цих показників та фактори, якими обумовлені виявлені зміни. Визначається структура джерел формування чистого прибутку у відсотках чистого доходу (виручки) від реалізації. Для аналізу динаміки розміру прибутку підприємства з'ясовується вплив таких основних показників, як дохід (виручка) від реалізації, податок на додану вартість, акцизний збір, собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), а також фінансові результати від іншої операційної діяльності, здійснення позареалізаційних операцій тощо.

На підставі результатів аналізу структури прибутку підприємства визначається сфера діяльності підприємства (інвестиційна, фінансова або операційна), яка позитивно або негативно вплинула на фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування.

У разі коли до збитків на підприємстві призвела не операційна діяльність, більш детально аналізується фінансова або інвестиційна діяльність з метою отримання висновку щодо наявності або відсутності ознак дій з доведення підприємства до банкрутства за рахунок "вимивання" прибутку, отриманого у ході операційної, фінансової або інвестиційної діяльності. Під час аналізу прибутковості підприємства та його діяльності з'ясовуються показники рентабельності підприємства.

З метою визначення тих видів продукції, випуск яких є рентабельним та на які в подальшому необхідно орієнтувати виробництво, а також видів продукції, випуск яких вважається економічно недоцільним, тобто їх виробництво слід припинити, проводиться аналіз рентабельності окремих видів продукції. Робиться висновок про рентабельність окремих видів продукції.

Ще одним важливим індикатором є аналіз витрат на виробництво

У ринкових умовах господарювання головною умовою ефективного управління виробничим процесом підприємства є повнота, достовірність та оперативність інформації про витрати на виробництво, які формують собівартість виготовленої продукції. Таку інформацію надає облік витрат виробництва, що є центральною підсистемою в інформаційній системі бухгалтерського обліку. Від належної організації обліку витрат залежать рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності виробництва, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників й оптимальне ціноутворення.

Витрати певного періоду одночасно визначаються з доходом, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу вартості активу (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами. Детально аналізуються ті статті витрат, які становлять найбільшу частку в структурі загальних витрат на виробництво. Крім того, аналізуються не лише витрати на виробництво, а і структура адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. На підставі результатів аналізу робиться висновок про результат від операційної діяльності.

Ще одним індикатором є структура виробництва продукції. Проводиться аналіз структури виробництва продукції для визначення тієї продукції, яка становить найбільшу частку у виробництві.

Не менш важливим індикатором є використання трудових ресурсів. Аналізується рух працівників (кількість робітників, які були прийняті або звільнені протягом періоду, що аналізується) згідно з формами державної статистичної звітності з метою визначення безпосереднього впливу змін на чисельність працівників, а також впливу умов їх праці на фінансовий результат господарської діяльності підприємства. Детально аналізуються причини, які призвели до втрат робочого часу (у разі коли вони мають суттєвий розмір), та

з'ясовується наявність заборгованості з виплати заробітної плати.

Аналіз інвестицій та інновацій є ще одним важливим індикатором моніторингу.

Основною метою проведення аналізу інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства є визначення доцільності та ефективності її здійснення. Крім того, визначається можливість поліпшення фінансового стану підприємства (рівень його платоспроможності) за рахунок іммобілізації грошових коштів з інвестиційних вкладень до розрахунків з кредиторами. Здійснюється аналіз технологічності структурних інвестицій в основний капітал аналіз інноваційної активності підприємства" та аналіз об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення.

Під час аналізу інвестиційних вкладень визначається їх склад за видами, формами та терміном здійснення, а також доцільність здійснення цих інвестицій та їх ефективність для: виділення об'єктів соціальної інфраструктури; закриття виробництва нерентабельних видів продукції; освоєння випуску прогресивних видів продукції; продажу або здачі в оренду зайвих (не задіяних у виробництві) основних засобів. Таким чином, визначається доцільність санації підприємства або його ліквідації.

Аналіз наявності (відсутності) ознак дій з приховування чи доведення до банкрутства або фіктивного банкрутства підприємства та визначення ознак втрати або відновлення платоспроможності

Визначення ознак фіктивного банкрутства. Фіктивним може бути визнано банкрутство в разі, коли підприємство-боржник не задовольнило вимог кредиторів та зобов'язань перед бюджетом у повному обсязі, за наявності у нього на це можливості, на момент його звернення до господарського суду із заявою про визнання своєї неплатоспроможності. З метою визначення ознак фіктивного банкрутства визначається показник забезпечення зобов'язань боржника всіма його активами шляхом зіставлення суми активів боржника із сумою його зобов'язань.

При здійсненні зазначених розрахунків до складу поточних зобов'язань належать: основна сума боргу; відсотки, штраф, пеня та неустойка (за наявності).

У разі коли за результатами розрахунків показник забезпечення зобов'язань боржника всіма його активами перевищує одиницю при нульовій або позитивній рентабельності, це свідчить про наявність ознак фіктивного банкрутства на підприємстві.

Під час виявлення ознак фіктивного банкрутства враховується наявність офіційної заяви власника або службової особи підприємства-боржника до господарського суду щодо порушення провадження у справі про банкрутство стосов-

но цього підприємства, на підставі якої винесено відповідну ухвалу суду, та фактичної можливості задоволення вимог кредиторів, у тому числі зобов'язань перед бюджетом, у повному обсязі на момент звернення до суду.

Як офіційну можна розглядати лише ту заяву, яка у разі подання неодмінно тягне за собою правові наслідки. З огляду на це офіційною вважається лише подана відповідним суб'єктом до господарського суду письмова заява про своє банкрутство. Така заява, зокрема, повинна містити виклад обставин, які підтверджують неплатоспроможність боржника із зазначенням суми боргових вимог кредиторів, а також строку їх виконання.

З огляду на це не може вважатися фіктивним банкрутством подання до господарського суду заяви, яка не може призвести до порушення справи про банкрутство, зокрема такої заяви, що не містить доказів заборгованості боржника, або ж заяви, поданої від імені юридичної особи - суб'єкта господарської діяльності, щодо якої не може застосовуватись процедура відновлення платоспроможності або визнання боржника банкрутом (казенного підприємства, комунального підприємства, щодо якого на пленарному засіданні відповідної місцевої ради прийнято рішення про незастосування до даного підприємства положень Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"[8].

Важливо простежити показники, які вказують на доведення до банкрутства. Економічними ознаками дій з доведення до банкрутства може вважатися такий фінансово-економічний стан боржника, коли виконання умов договорів призвело до погіршення показників оцінки його фінансового стану, зокрема: підписання завідомо не вигідних для підприємства (у тому числі фіктивних) договорів; необґрунтованої виплати грошових коштів, необґрунтованої передачі третім особам майна; прийняття нераціональних управлінських рішень, які негативно впливають на виробничу, торговельну, іншу статутну діяльність підприємства, що призводить до фінансових збитків та втрат; заплутування звітності, знищення документів або інформації, унаслідок чого неможлива ефективна робота підприємства тощо.

Крім того, необхідно проаналізувати заходи, ужиті керівництвом підприємства, щодо стягнення заборгованості (повнота та своєчасність проведеної претензійно-позовної роботи) та своєчасності розв'язання проблем у виробничому процесі тощо. Навмисне погіршення фінансово-господарського стану підприємства можна визначити за такими основними ознаками: зменшення розміру, приховування та заниження оцінки майна, яке знаходиться у розпорядженні підприємства; штучне збільшення розміру кредиторської та дебіторської заборгованості; продаж задіяних у

виробничо-господарській діяльності основних засобів (особлива увага приділяється договорам відчуження майна або оренди майна, зокрема перевіряється відповідність ціни реалізації ринкової та наявність дозволу на вказані операції органу, уповноваженого управляти майном); продаж товарів (робіт, послуг), які виготовляє підприємство, за ціною, нижчою за собівартість, без належних економічних підстав (наприклад, регульована ціна реалізації, яка корегується за рахунок коштів державної підтримки; продаж за передоплатою; тимчасове зниження ціни в рекламних цілях; продаж морально застарілої продукції; продаж продукції, що не користується попитом; продаж товарних залишків готової продукції для перепрофілювання або запуску нового виробництва; продаж товарних залишків (сезонної продукції) у зв'язку із закінченням сезону тощо); у разі збиткової діяльності підприємства спрямування отримуваних грошових засобів та інвестицій на закупівлю товарів, робіт, послуг, безпосередньо не задіяних у виробничо-господарській діяльності; необґрунтоване зменшення або збільшення штату підприємства.

До ознак дій з приховування банкрутства належать: надання потенційним кредиторам (банківським установам, державним установам, постачальникам, покупцям), а також господарському суду завідомо неправдивої інформації про фінансово-господарський стан підприємства, яка створює оманливе враження про нормальний фінансовий стан підприємства і таким чином приховує стійку фінансову неспроможність (якщо недостовірні відомості повідомляються потенційному кредитору, від якого очікують продажу продукції чи товарів, виконання робіт, надання послуг, передачі майна, надання позики чи сплати авансових грошових сум на користь організації, від імені якої надаються відомості; або подання до господарського суду відзиву на заяву про банкрутство із свідомо неправдивими відомостями про загальну суму заборгованості, наявне у нього майно, у тому числі й кошти, що знаходяться на його рахунках у банках чи інших фінансово-кредитних установах тощо); можливість установлення причинного зв'язку між наданою інформацією та збитками, яких зазнала третя особа.

При цьому мається на увазі не тимчасовий розлад фінансової діяльності юридичної особи, внаслідок якого виникають прострочення платежів, а ситуація, яка виключає виконання даною особою вимог кредиторів.

Ознаками стійкої фінансової неспроможності можуть уважатися:

- збитковість діяльності протягом двох років;
- відхилення показників ліквідності від граничного значення;
- зупинення платежів, що триває понад три місяці, за наявності боргових зобов'язань, строки

платежів за якими настали;

- наявність значної (понад триста мінімальних розмірів заробітної плати) суми непогашених боргових зобов'язань, строки платежів за якими настали більше як три місяці тому;

- наявність значної суми непогашених боргових зобов'язань, визнаних юридичною особою - боржником або підтверджені виконавчими документами;

- наявність у підприємства значної суми непогашених штрафів, пені, неустойки, визнаних у судовому порядку, за невиконання умов договорів та недотримання вимог законодавства;

- наявність заяви про порушення прова-

дження у справі про банкрутство даної юридичної особи, прийнятої до розгляду господарським судом, або провадження у справі про банкрутство цієї юридичної особи.

Висновки Таким чином, розглянувши індикатори діяльності підприємств за якими можна здійснювати моніторинг фінансово-економічного стану підприємства треба вказати на досить велику кількість індикаторів. Моніторинг за такими індикаторами можна проводити не частіше одного разу на рік. Для здійснення поточного моніторингу кількість індикаторів повинна бути не більш десяти.

Список використаної літератури:

1. Галіцин В. К. Моделі та технології систем моніторингу в економіці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук: 08.03.02. «Економіко-математичне моделювання» / В. К. Галіцин - Київ, 2001 - 30 с.

2. Мартиненко В. П. Стратегія життєздатності промислових підприємств / В. П. Мартиненко. - К. : Центр навч. літ., 2006. - 327 с.

3. Бондаренко В. М. Система моніторингу життєздатності підприємства та її інформаційне забезпечення \ Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка» Випуск 32 – 2011 С. 137-145. \ [Електронне Видання]-Режим доступу http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvu/Ekon/2011_32/index.htm

4. Домрачев С. В. Особенности оценки жизнеспособности металлургического предприятия в новых условиях хозяйствования и ее совершенствование [Электронный ресурс] / С. В. Домрачев. - Режим доступу: http://www.lib.csu.ru/dl/econ/2006_s2_30.doc

5. Іванова Н. Ю. Концептуальний підхід до проведення системи антикризового моніторингу підприємства [Електронний ресурс] / Н. Ю. Іванова, Н. М. Соколова. - Режим доступу : www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/NZ/.../18_ivanova_nyu.pdf

6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 \ Електронний ресурс – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=161074

7. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства Наказ Міністерства економіки України від 26.10.2010 \ Електронний ресурс – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=161074

8. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом. Закон України від 14 травня 1992 р. \ Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/page>

В статье на основе анализа действующей нормативной базы рассматриваются индикаторы, по которым можно проводить мониторинг финансово-экономического состояния предприятий в том числе в период после приватизации

Ключевые слова: мониторинг, индикаторы, после приватизации, финансово-экономическое состояние, промышленные предприятия

On the basis of analysis of the existing normative basis, the article examines indices due to which it is possible to conduct monitoring of financial-economic conditions of enterprises, including the post-privatization period.

Key-words: monitoring, indices, post-privatization, financial-economic conditions, industrial enterprises.

Рецензент: д.е.н., професор Чупіс А.В.

Дата надходження до редакції: 12.03.2012 р